



ombudsman

už 20 let pomáháme bez rozdílu

Vaše značka PLP/KK/03470/2019
Sp. zn. 27/2019/NZ/MSŘ
Č. j. KVOP-7167/2020
Datum 13. února 2020

Vážený pan
Ing. Ladislav Henlín
ředitel
Psychiatrická léčebna Petrohrad
Petrohrad 1
439 85 Petrohrad

Vážený pane řediteli,

ve dnech 1. a 2. dubna 2019 proběhla systematická návštěva Psychiatrické léčebny Petrohrad (dále jen jako „zařízení“). Zprávu ze systematické návštěvy jsem Vám zaslala dne 18. 9. 2019, na zprávu jste mi odpověděl dne 25. 10. 2019. Některá opatření, která jste ve své reakci popsal, vyžadovala delší dobu na realizaci. Mám za to, že již uplynula dostatečná doba pro zhodnocení, zda se opatření daří naplňovat.

V úvodu děkuji za Vaši podrobnou a přehledně zpracovanou reakci na navržená opatření. U některých níže uvedených opatření žádám ještě o doplnění vyjádření. Následně budu moci celkově vyjádření zhodnotit podle § 21a odst. 4 zákona o veřejném ochránci práv,¹ tedy zda je dostatečné, a věc uzavřu, anebo budu dále vyjednávat, případně s využitím postupu podle § 20 odst. 2 zákona.²

Za dostatečná³ již nyní považuji opatření přijatá na základě doporučení uvedených ve zprávě z návštěvy pod č. 1, 3, 4, 5, 6, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 21, 23, 34, 36, 37, 38.

U níže uvedených opatření žádám o doplnění informací, nebo doplňuji komentář k Vaší reakci.

Opatření 20, 24, 25, 26, 27, 31, 32, 33 a 35

Uvedená opatření se mají projevit ve změně směrnice „*Používání omezovacích prostředků*“. **Žádám Vás proto o zaslání aktualizované verze směrnice nebo o sdělení, kdy bude směrnice aktualizována.**

Opatření 2

Uvedené opatření se týká doporučení nepřijímat pacienty v takovém zdravotním stavu, který v kombinaci s rizikovými prvky v prostředí oddělení představuje již nepřiměřené riziko.

1 Zákon č. 349/1999 Sb., o veřejném ochránci práv, ve znění pozdějších předpisů.

2 Oprávnění vyzkoušet nadřízený úřad nebo informovat veřejnost.

3 Ve smyslu uvedeného ustanovení zákona: „Ochránce vyzve zařízení, aby se k jeho zprávě, doporučením nebo návrhům na opatření k nápravě vyjádřilo ve lhůtě stanovené ochráncem. Takto může ochránce vyzvat i zřizovatele zařízení nebo příslušné úřady. Shledá-li ochránce jejich vyjádření dostatečnými, zařízení, popřípadě jeho zřizovatele nebo příslušné úřady o tom vyrozumí. Jinak ochránce po obdržení vyjádření nebo po marném uplynutí lhůty může postupovat obdobně podle § 20 odst. 2.“

Z Vašeho vyjádření vyplývá, že ačkoliv je zařízení zřízeno jako zařízení poskytující následnou péči, je podmínkami nuceno poskytovat péči i pacientům v akutním stavu.

Zde žádám o sdělení, zda zařízení činí kroky, zmiňované v průběhu návštěvy, k záměru zřídit psychiatrickou jednotku s menším počtem lůžek, kde by byla poskytována péče pacientům v akutním stavu.

Opatření 7 a 30

Uvedená dvě opatření se týkají možnosti pacientů přivolat si pomoc. Opatření 7 se týká pacientů s omezenou mobilitou a opatření 30 pacientů v omezení. Ve vyjádření ke zprávě zmiňujete, že na základě analýzy zvolíte řešení, které zajistí možnost pomoc si přivolat. **Zde žádám o sdělení, jaké řešení zařízení zvolilo a jak proběhla jeho realizace.**

Opatření 22

Uvedené opatření se týká používání mříží na dveřích místností určených k bezpečnému pohybu. Uznávám, že jak na základě pozorování při návštěvě, tak podle vyjádření ke zprávě nedochází k situaci, kdy by pacient byl umístěn pouze za mřížovými dveřmi, a že se vždy zavírají i plně dveře. Člověk tak není držen ve zdravotnickém zařízení v místnosti, která by evokovala policejní celu, či dokonce klec.

Vnímám i snahu o zajištění bezpečí personálu, kterou zařízení odůvodňuje ponecháním mříží. Doufám, že i díky realizaci doporučení ve zprávě se podaří vytvořit podmínky, kdy ponechání mříží nebude zařízení vnímat jako nutné pro zajištění bezpečí. Mám na mysli zejména zřízení jednolůžkových ložnic, které bude možno využít jako místnosti určené k bezpečnému pohybu s dostatečně bezpečnými neposuvnými dveřmi. Mříž pak nebude opodstatněna rizikem vyrazení posuvných dveří.

Trvám však na odstranění mříže z jednoho z menších prostorů na pokoji č. 2 na stanici muži 2, který podle sdělení personálu není využíván jako místnost k bezpečnému pohybu. Mříž je zde nadbytečná a sama o sobě představuje rizikový prvek.

Trvám také na odstranění mříže z pokoje č. 1 na stanici ženy. Na tomto pokoji je mříž zevnitř pokoje a až za ní jsou běžné plně dveře. Mříž zde představuje rizikový prvek s množstvím závěsných bodů. V doposud navštívených zařízeních jsem se s obdobným používáním mříží nesetkala a mám za to, že dveře do místnosti určené k bezpečnému pohybu je možné řešit způsobem (např. dveře se zaclonitelným průhledem), které zajistí bezpečí jak personálu, tak pacientům.

Opatření 28

Uvedené opatření se týká omezování pacientů pásy v lůžku na ložnici, kam mají přístup jiní pacienti. V reakci na zprávu uvádíte mimo jiné, že „*při některých situacích, například kdy dojde k omezení více pacientů, však nelze tento požadavek splnit*“. Zde upozorňuji na to, že doporučení 28 ve zprávě nesleduje primárně vizuální oddělení pacientů v omezení (na to míří doporučení 29), ale sleduje zajištění bezpečí omezeného pacienta, který je vůči pacientům, kteří nejsou omezeni, ve zranitelném postavení.

Nezpochybňuji, že (jak dle zjištění v průběhu návštěvy, tak dle Vašeho vyjádření) k omezení pásy na ložnici, kde jsou ubytováni další pacienti a kam mají volný přístup, nedochází často. Zároveň považuji vystavení kurtování člověka riziku ze strany ostatních pacientů za hraničící s nelidským a ponižujícím zacházením; na doporučení musím trvat, ať už je dosáhnete jakkoli (kurtováním zcela o samotě či zajištěním fyzické přítomnosti personálu). Žádám o dodatečné vyjádření, zda naplnění doporučení zajistíte.

Opatření 29

Uvedené opatření se týká soukromí pacientů v omezení a požadavku na jejich vizuální oddělení od zbývajících pacientů. Ve zprávě jsem uvedla, že typickým příkladem nedostatečného soukromí pacienta v omezení je pokoj č. 2 na stanici muži 2, který je průchozí, je zde síťové lůžko a místnost určená k bezpečnému pohybu a další dvě běžná lůžka. Omezování pacienta na ložnici, kde jsou běžně ubytováni další pacienti, jednak vystavuje omezeného pacienta v citlivé situaci pohledu ostatních a další na pokoji ubytovaní pacienti jsou vystaveni stresu z pobytu s člověkem, který bezprostředně ohrožuje život, zdraví nebo bezpečnost svoji či druhých. Na doporučení musím trvat, neboť pro obě skupiny pacientů jde o ponižující situaci.

Upozorňuji, že shodný názor jsem prezentovala již v roce 2016 ve zprávě ze šetření podmínek pobytu pacienta v zařízení vedené pod sp. zn. 4174/2016/VOP/PD. Ve zprávě jsem mimo jiné uvedla *„je nedůstojné i neterapeutické, aby musel pacient pobývat a spát v místnosti, kde se nacházejí jiní pacienti zmítající se v psychické krizi a podrobovaní použití omezovacího prostředku“*. Respektuji, že zařízení nezůstalo od doručení předešlé zprávy zcela nečinné a pořídilo například signalizační tlačítka do místností určených k bezpečnému pohybu. Palčivý problém úrovně soukromí však vyřešen nebyl.

Zde žádám o sdělení, zda a případně jaké kroky byly přijaty k zajištění soukromí pacientů v omezení, a to zejména ve vztahu k pokoji č. 2 na stanici muži 2.

Vážený pane řediteli, žádám Vás, abyste požadované informace písemně doplnil ve lhůtě 15 dnů od doručení tohoto dopisu.

Ještě jednou Vám děkuji za poskytnutí veškeré součinnosti.

S pozdravem

Mgr. Anna Šabatová, Ph.D., v. r.
veřejná ochránkyně práv
(dopis je opatřen elektronickým podpisem)